

forradalom nem hozta meg a proletárok felszabadulását. Tudják, hogy tovább kell folytatni a kemény harcot. Ő is ott van azok között, akik a szociáldemokrata párt-szervezet kebelében megalakítják a kommunista csoportot.

Mámoros, lelkesítő napok ezek Szoboszlai Imre számára, de egyben nehéz, küzdelmes idők is. Elvei, nézetei radikálisak, néha talán túlzóak is, de hite, lelkesedése tiszta és őszinte. A Tanácsköztársaság alatt egyes vezetők tevékenységét, az elkerülhetetlen fogyatékoságokat bíráló szemmel nézi. A Népköztársaság című lap 1919. március 30-i számában írt cikkükben barátjával, Tokai Péterrel az 1918-as októberi forradalmat „rózsavizes forradalom”-nak nevezik, és éles szemmel mutatnak rá, hogy az újdonsült proletárdiktatúra alatt is dívik néhol a talpnyalás; elfogadják a hízelgést, s nem számolnak le határozottan a proletárhatalom álnok ellenségeivel. Kifogásolják, hogy az igazi proletárokat, kommunistákat néhol továbbra is háttérbe szorítják.

Bírálatát is a tanáshatalom féltése ösztönzi, s szívvel-lélekkel áll szolgálatába. A Csanád megyei forradalmi törvényszék tagjává választják s Makó kiűritése után is e tisztségben tevékenykedik. Keményen leszámolnak a Tanácsköztársaság ellenségeivel. Érthető, hogy az ellenforradalmi terrorista bandák vad gyűlölete elsősorban ellenük fordul.

— Mikor Imre Szegedre ért — meséli párasodó szemmel Erdeiné —, találkozott egy régi barátjával, Patkós Mihály állatorvossal. Az nagyon megörült a találkozásnak. Behívta egy étterembe, étellel, itallal kínálta. Majd néhány percre kiszaladt, mondván, hogy még egy kis dolga van. Kevés idő után darutollas tiszték rontottak be, s vad ütlegelés, gyalázkodás közben elhurcolták Imrét.

— Pedig ez a Patkós barátja volt — csordul ki az emlékező szeméből a könnyű —, s egyszer Imre mentette ki a Maros hullámaiból. Ez volt a hála érte.

A forradalmi törvényszék volt tagját a szegedi fehérterrorista tiszték kegyetlenül megkínózták s valahol a város szélén orvul kivégezték. Ezt a szemtanúk állítják, akik megmenekültek a terrorkülönítmény karmaiból.

Szoboszlai Imre haláláról semmiféle iratot nem találtak. Még azt sem tudják pontosan, hol földelték el!

TAMASI MIHÁLY

JUBILEUMI KRÓNIKA

VI.

Az időjárás szeszélyeskedett, akár maga a világ. Január végére keményre fogott, a Tisza jegén akár gyalogosan át lehetett volna kelni. Pár nap múltán tűzokfogó olmos esők tették síkossá a város utcáit.

A háborús évek gyülekezési tilalmai vákumot teremtettek, az ellenhatás az örök és sietős gyűlésekbe csapott át. Az élet eddig elhanyagolt, soha rendben nem levő szénáját, valamint bajboglyáit, amit a háború hordott petrencékbe, most a nyomortól sürgősen szabadulni akaró tömeg egyik napról a másikra gyűléseken szerette volna rendezni.

A lapok külön gyűlési naptárakat szerkesztettek, közöltek:

„Február 1 szombat: délután 3 óra. Szlavónia butorgyár munkásai a Barna vendéglőben. Fél 4. Újságírók szabad szakszervezete a rendőrőrkapitányi hivatalban. Fél 4. Leszámítoló hivatal tisztviselőinek értekezlete. 5. Építési rajzolók és munkavezetők értekezlete a szokásos helyen. 5. óra. Földmunkások szakszervezete a szokásos helyen. 5 óra. Borkereskedők, pincemesterek, sörbiztosok, szikvizgyári munkások értekezlete a Barna vendéglőben. 6 óra. Cigányprimások értekezlete. Vasárnap délelőtt 9 órakor Szegedi Kereskedők Szövetsége az iparkamarában. Fél 11-kor. Szellemi munkások szabad szervezete a belvárosi pártszervezetben, Széchenyi tér 2. Délután 2. Sütőmunkások a törvényszéken. 3 óra. Házmesterek a szokott helyen. 3 óra. Magyar szabómunkások és munkásnők a Papp-féle vendéglőben. 4 órakor. Háztartási munkásnők a szokott helyen. 4 órakor. Kertészek a munkásotthonban. 5 órakor. Hajósok az Ökrös-féle vendéglőben. 6 órakor. Vas- és fémmunkások a Kass-szálló nagytermében. 7 órakor. Famunkások rendkívüli közgyűlése a városházán. 7 órakor. Német nevelőnők értekezlete a munkásotthonban. 7 órakor. Borbélyok értekezlete a Fusch vendéglőben. 7 órakor.

Husipari munkások a munkásotthonban. 8 óraker. Népzeneészek és orchester-zeneészek a munkásotthonban.”

Míndennapos eszmecserere folyik a leszerelt katonák, a haladó papok, a munkané-lküliek, az aktív katonatisztek, aktív altisztek, városi alkalmazottak szervezetében.

A gyűlések tisztújításokkal, béremelésekkel foglalkoznak, az itt történt határozataik szerint időnként kisebb sztrájkok robbannak ki. Sztrájkolnak a színészek, borbélyok, pincérek, zenészek és több más szakma, egyáltalán nem összehangolva az akciókat.

Amikor nincs színészszeráj, a színház mősora ez: Nebáncsvirág, Cornevillei harangok, Hejehuja báró, Pillangó főhadnagy, Mignon.

* A kerületi parancsnokság épületén (most orvosegyetemi gazdasági hivatal) magyar és francia lobogó jelzi, hogy az antant francia katonai parancsnoksága és a magyar katonaság parancsnoksága itt székel. Az épület előtt kéesszürke egyenruhában szene-gál katonák adják az őrséget, hosszú szuronyos puskájukkal rémséget, riadalmat keltve. Most ebben a kora tavaszi hűvösségben fáznak, és köpenyük alá asszonykendőt is magukra csavarnak. A köpeny melledzőjén a kendő rojtjai olykor-olykor kilátszának. A megvadulásig szabályosak szolgálatban a szerecsenek, a sírásig meghatóak szolgálaton kívül. Ha kisgyereket látnak, csokoládéval tömnek be a szájukat, és vörös borral teli kulacsból kínálgatják a látásból ismert, nekik tetsző férfiakat.

A parancsnokság féltő aggodalommal vigyáz, hogy a terjedő kommunizmus meg ne fertőzze a parancsot minden körülmények között végrehajtó katonákat, ezért két-hetenként cserélik őket.

* A győztes hatalmak párizsi sajtótájékoztatójának nyilatkozata szerint: „A végleges béke még távol van!” De a február 8-i újsághírek már arról beszélnek: „Orszerte szervezkedik az ellenforradalom. Ha kell a Károlyi kormány fegyverrel is szembe-szál a szervezkedők ellen. A gyanusítottaknál házkutatásokat tartanak.”

Szegeden viszont „Sürgős földosztást kívánnak a Palavicini uradalomhoz tartozó községek. Most éppen nincsenek forrongó hangulatban az őgrófi birtok napszámosai, a birtokot érintő falvak földtelenjei. Bizalommal várnak osztásra. Itt vannak velük a jegyzők, hogy a földosztást egymással és Jócsák Kálmán Csongrád-megyei kormány-biztossal megbeszéljék. Az értekezlet kifejezésre nagyon hivatalosan hangzik, holott a Báló vendéglő egyik nagyszobájában esett meg, annyira nem volt hivatalos jellege, hogy a szoba egyik sarkában bölcső állt, egy csomó mindenféle játék volt elhánva a padlón, a résztvevők pedig pipa, vagy szivar füstjét eregetve álltak egy asztal mellett, s nagy figyelemmel nézték a térdépet, az algói, sándorfalvi, sövényházi, tömörkényi földnélküli magyarok. Két kérdés a vita tárgya: 1. Melyik község mennyit kapjon? 2. Igazságosan osszák a jussot.

* Budapesti telefonjelentés alapján: „A szocialisták országos kongresszusának javaslatára a kommunistákat kizárják a szakszervezetekből.

Ugyanakkor: orosz bolsevikiek Szegeden. A Budapesten elfogott orosz bolsevisták csapatát Szegedre szállították a franciák. A foglyokat, szám szerint tizenhatot a felső leányiskolában őrzik. Van közöttük egy orosz tábornok és két nő is. Többször kihallgatták már őket, mivel az a vád ellenük, hogy a Magyarországot megszállva tartó antant csapatot is fel akarták lázítani.”

* Február 19. „Nekrológ a Szegedi Nemzeti Tanácsról.

Polgártársak! a Szegedi Nemzeti Tanács, amely az ország forradalmának városunkban való előkészítésére, vezetésére és megvalósítására alapult, ma tartotta utolsó ülését, amelyen elhatározta, hogy föloszlik és megbizátását visszaadja azoknak a pártoknak, amelyektől kapta.

A forradalom, amelynek őszirózsa bölcsőjét mi ringattuk, negyedfél hónap alatt megerősödött, emberi hatalom még nem döntheti, gyámságra nincs szüksége. A forradalom választott magának kormányt, szabott magának törvényeket, a forradalomból államrend lett. A Nemzeti Tanácsnak most már csak egy kötelessége van, önmaga megszűntetésére is könnyebbé tenni a törvényes hatóságok munkáját.”

* Március esőkkel köszöntött be. A tüzelőinség leállítja a gyárakat, a magánházak fűtése céljából kivágják a körtöltés megmaradt erdőit, a Széchenyi tér és Újszeged kivételével a városi belső parkjainak fáit is. A városi vízműtelep kazánjainak működtetéséhez a franciák biztosítanak vasúti szenetet. Az utcai világítást este 10 óra után kioltják, nappal nincs áramszolgáltatás, megszűnően van a háztartási gázszolgáltatás is, a villamosok állnak.

* Március 4-én Preusz Mór, a budapesti Munkástanács elnökének javaslatára békekísérlet képpen felhívja a kommunista párt tagjait, hogy térjenek vissza a szociáldemokrata pártba.

„Szegeden a szociáldemokrata párt kommunizálni akarja a város földjeit, de a város vezetése ezt nem engedheti meg, hogy a tanyák földbérleltől elvegyék a bérleményeket.

Ugyanakkor ágyuharcok Berlinben a Spartacusok és a kormánycsapatok között. Sztrájkra készülnek a dorozsmai közalkalmazottak.

Válságba jutottak a béketárgyalások Párizsban. Wilson elutazott Európába.

Megalakult a hivatásos tisztek szabad szakszervezete.

Megalakult a kommunista párt katonai csoportjának végrehajtó bizottsága Szegeden. (Kossuth Lajos sugárút 5.)

Budapesten újabb elfogató parancsot adtak ki 18 kommunista vezető letartóztatására.

Száz százalékos tarifa emelést követelve negyedik napja sztrájkolnak a szegedi bérkocsisok.

Friss hírek, március 7-e:

Tegnap délelőtt különös csoport vonult végig francia katonák fedezete alatt Szeged utcáin. A csoport a budapesti Royal-szállóban letartóztatott orosz vöröskeresztes miszsió tiz tagjából áll, akiket a franciák Szegedre internáltak, s most úgy látszik tartva a kommunisták egy esetleges akciójától, erős fedezet mellett átkísérték őket a Csillagbörtönbe, ahol szintén megerősített francia őrség vigyáz rájuk.

A májusi országgyűlési választásra készülődve megalakult a jobboldali polgári pártok blokkja.

Viharos ülés a szegedi katonatanácsban. A balra tolódó katonatanács tegnapi ülésén lemondásra kényszerítették Schvoy Kálmán vezérkari őrnagy, elnököt, és Reich Egon főhadnagy, titkárt.”

* Március 10. Szeged és Vidéke.

A kommunisták nagygyűlése Szegeden.

Tegnap délután a Kass nagytermében 7–800 ember szorult össze, mig lent az utcán a katonasággal együtt 2500 ember hallgatta zuhogó esőben a kommunista szónokokat. A városban riasztó híreket terjesztettek el, hogy a kommunisták szabad rablást akarnak engedélyezni. A gyűlést Belocerkovszky Antal nyitotta meg, bejelentette, hogy a szegedi huszár és tüzér helyőrség, valamint a gyalogság legnagyobb része csatlakozott a kommunista párthoz. Azután Honti-Genál Tibor budapesti kiküldött beszélt. — A mult vasárnap Hock János szölt a szegediekhez. Azt állította, bennünket kommunistákat vissza kell szorítani a csatornákbá, csak azért, mivel a jelenlegi kormány po-

SZEGED ÉS VIDÉKE

XVIII. évfolyam, 58. (6270) szám.	POLITIKAI ESTILAP	Szeged, 1919 március 11. ked.
Megjelenik minden hétfőn. — Helyettesítő kiadások az ügyvezető: Károlyi utca 8. szám. Telefonszám: 24. Kapcsolódni lehet az ország a szociáldemokrata pártjához.	Főszerkesztő: BALASSA ARMIN Felolvasószerkesztő: HENCZEG ISTVÁN	Előfizetési árak: előfizetéses ár: 2000 Ft. (postai díj 1000 Ft.) Egy példány ára: 1000 Ft. (postai díj 500 Ft.) Külföldi előfizetési árak: 4000 Ft. (postai díj 2000 Ft.)

A szegedi proletárság tüntetése.

Általános sztrájk délelőtti tiztől délután kettőig. — Viharos nagygyűlés a Klauzál-téren. — Véres összejutkozás az üzletvezeléség előtt. — Egy huszár lelőtték.

A tegnapi délután az ország minden részén sztrájkok törtek ki. Szegeden is, ahol a kommunisták az ország minden részén akciókat szerveznek. A szegedi sztrájkok a délelőtti tiztől kezdődtek. Az üzletvezetéség vezetői nem voltak hajlandók a sztrájkosok követeléseit elfogadni. A szegedi sztrájkosok a Klauzál-téren gyűlést tartottak, ahol a kommunisták beszétekkel és énekkel próbálták meggyőzni a sztrájkosokat. A gyűlésen a kommunisták beszétekkel próbálták meggyőzni a sztrájkosokat. A gyűlésen a kommunisták beszétekkel próbálták meggyőzni a sztrájkosokat.

A szegedi sztrájkosok a délelőtti tiztől kezdődtek. Az üzletvezetéség vezetői nem voltak hajlandók a sztrájkosok követeléseit elfogadni. A szegedi sztrájkosok a Klauzál-téren gyűlést tartottak, ahol a kommunisták beszétekkel és énekkel próbálták meggyőzni a sztrájkosokat. A gyűlésen a kommunisták beszétekkel próbálták meggyőzni a sztrájkosokat.

A szegedi sztrájkosok a délelőtti tiztől kezdődtek. Az üzletvezetéség vezetői nem voltak hajlandók a sztrájkosok követeléseit elfogadni. A szegedi sztrájkosok a Klauzál-téren gyűlést tartottak, ahol a kommunisták beszétekkel és énekkel próbálták meggyőzni a sztrájkosokat. A gyűlésen a kommunisták beszétekkel próbálták meggyőzni a sztrájkosokat.

Az Európa előtti.

litikájával elégedetlenek vagyunk, mivel többet akarunk, mint a burzsoáziával pak-tumra lépett szociáldemokraták.

A tömeg ma már felvilágosult, egyáltalán nincs a szociáldemokraták politikája mellett, mivel rájött, hogy azok a tőkés és nem a nincstelen kezégység érdekeit védik. Proudhon, aki nem is volt proletár, azt mondta: a magántulajdon lopás!

Hát hogy akarják a szoc. demek, a kommunista kiáltvány alapján megvalósítani a kommunista programot, amikor minden erejükkel a tőkésék érdekeit védelmezik? A földet, a nagyüzemeket, amelyek most mind a burzsoázia kezében vannak, vissza-szerezzük! Kiáltjuk ki a proletárdiktaturát, a tanácsköztársaságot! A mi vezéreink börtönökben sinylődnek, segítségünkre sietett orosz elvtársaink a Csillagbörtönben nyomorognak. Engedhetjük ezt? Mi a jogainkat követeljük. Osztályharcunkhoz követeljük, az irás, a szó, az egyesülési, gyülekezési szabadság biztosítását!

A szociáldemokrata párt magyar diktátorai a proletárság magyar vezéreit börtönbe csukattja és követeljük azok azonnali szabadon bocsájtását.

A kommunisták elismerésre méltó rendet tartottak, a tömeg a gyűlés után a vá-rosháza előtt demonstrált a fennálló társadalmi rend ellen.

* Móra: Füstök.

... A tél megjelent, megint itt van, egész rettenetnyájával, olyan igazi tél, amilyen-nek a régi kalendáriumok famegcszetei mutatták a hónapok együgyü fejlecein, — ám a lángsövény, amellyel az ember távoltarthatná magától a farkasfogu csordát, nem nyi-togatja piros szirmait.

Ahogy járom az utcákat, a két ház között, amelyekben életem homokórája lepe-reg, mindenütt hallgatagon ülnek a kémények a tetők felett, mint megfagyott mada-rak. Némelyik néha észert még keskeny, sűrű füstcsikót, haldokló párája gyanánt korareggel egész napra szólót, mintha beszélgetni akarna a többivel, de hasztalan ki-sérletezés után ő is elhallgat. A házak kéményszája hidegen, kihülten mered a könyör-telen égre és odabent a ház szívében az ember, aki igájába tudta fogni a villámot, kulturája csucsán nyomorultabb, mint az aeonok előtt volt félbarom őse, aki ostobán, meztelenül, de tűz körül kuporgott barlangja mélyén és félelem nélkül hallgatta, amint a magas Észak szélfiai beüvöltözték vad dalaikat a dolinákon. A szegedi lakosságnak nincs tüzelője.

* Március 10. Leszerelt katonák tüntető felvonulása a városházán.

A frontokról hazatért szegedi katonák délelőtt 10 órakor a Korzó Mozi nyári he-lyiségében tartották nagygyűlésüket. Berta György szónok hangoztatta, hogy ne a kor-mánytól követeljük az 5400 koronás leszerelési segélyt, hanem a hadi-milliomosoktól hajtsák be az összegeket.

Udvardi János a kommunista párt nevében szól: — A leszerelt katonák szerveze-teiben 111 ezer ember tömörült, egyéni akciókra nincs szükség, de hívják össze a le-szerelt katonák kongresszusát és ez a kongresszus a kormány tudomásával vegye el a hadkárosultak kielégítésére szükséges összeget a hadi-milliomosoktól. A szegediek pe-dig küldöttségileg menjenek a polgármesterhez, követelésük előterjesztésére.

Mig a küldöttség a polgármesternél járt, a tömeg türelmetlenül, egyre hangosab-ban éltette a proletárdiktaturát, s a városháza elé vonult. A városháza ablakában ha-marosan megjelent Somogyi Szilveszter polgármester, kijelentette, hogy a legrövidebb időn belül lépéseket tesz, megidézvén a város legvagyonosabbjait, adót vetnek ki rá-juk és így tesznek eleget a katonák követelésének.

— Ha az életemmel válthatnám meg kívánságaitok kielégítését, itt az ablakban lőném főbe magamat, — mondta a polgármester, akinek ez a kijelentése nagy hatást tett a tömegre.

A leszerelt katonák azután a szociáldemokrata párt helyisége elé vonultak. A ka-tonák vezetői bementek a szociáldemokrata párt titkári szobájába, ahol Nemes Lajos vezetőségi tag fogadta őket. A katonaküldöttek követelték, hogy a szociáldemokrata párt vezetősége azonnal hagyja el a helyét, s adja át olyan vezetőségnek, amely igazán a tömeget képviseli. A leszerelt katonák nem türik, hogy a tömeg nevében, visszaélve pozíciójukkal, városügyeket intézzenek a megbízhatatlan szoc. dem. vezetők. Ha nem mondanak le, vállalniuk kell a következményeket. Nemes Lajos kijelentette, hogy ha-ladéktalanul a vezetőség elé terjeszti a követeléseket.

Oda is terjesztette. A szociáldemokrata párt vezetősége két irányban kezdett sür-gős akciókat. Egyik emberét elküldte Pestre, hogy hithű katonai erőt adjanak a kom-munisták megfékezésére. Kovács Péter még ezen a napon délután repülőgépen Pestre érkezett. Másnapra tüntető felvonulást szerveztek és sztrájkot az erő, és a pártégység megmutatása érdekében.

Ugyanezen a napon jelent meg a lajstromos választási törvény. A választásokat április 15-re írják ki.

* Hírek a jobboldali polgári pártok blokkjáról. A Lovász-párt a magyar polgári párt, keresztény szocialisták és földműves párt közös listán indulnak az országgyűlési választási harcban.

* Nagy tüzelőinségében a város lakossága a fából készült, elhagyott katonai barakokat lopkodja, hordja széjjel.

* A szegedi kihágási bíróság árdrágításért elítélte Deutsch Izsó, Schultz Samu, Hunyár László, Bánhidi László szatócsokat, akik áruikat a maximálisnál jóval drágábban értékesítették.

Ugyanaz a bíróság 63 bérkocsist ítelt el fejenként 100 korona büntetésre, mert a főkapitány parancsára nem álltak ki a standra. A bérkocsisok azzal védekeznek, hogy se lovaikat, sem magukat nem tudják a viteldijból élelmezni.

* A Gizella téren működő Royal-Apollo filmszínházban: a Halott bosszúja című filmet pergetik. Az Urániában: a Halálos csend című filmet játsszák, a Vass moziban: Küzdelem a létért című. A Korzó Moziban: A hóhér kötele címűt.

* Az apróhirdetések ilyesmiket közölnek: Megnyílt Kurucsev Sándor elsőrendű főfős és divatáru üzlete, nagy választékkal, raktárral.

A körülményekre való tekintet nélkül zavartalanul működik Gárgyán Márton: utóda, Fodor Testvérek „Kegyelet” disztemetkezési intézete, Szeged Széchenyi tér 8. Rendez: temetéseket, egyszerű és diszes kivitelben. Elvállal: ravatalozásokat, hullaszállításokat, bel- és külföldre, gyászlapok nyomását, gyász hirdetéseket a napilapok részére, sirok diszítését. Telefon: 60 szám.

Nagy raktárt tart: hazai és külföldi sarkophágokban, fa és ércoporsókban, se-lyem, brocát és tütlange szemfódelekben, párnákban. Telefon: 60. sz.

Bejárónót és vasalónót alkalmaz W. mérnök, Révay u. 8.

Szoptatós dajkát keres sürgősen, cím: Takaréktár utca 6. I. emelet.

Savanyukáposzta kapható kilogrammonként 1 korona 20 fillérért, Szabó Ede fűszeresnél, Szent István tér 7.

* Március 11.

Általános tüntető sztrájk Szegeden.

Kedden délelőtt 10 órától 2 óráig szünetel a munka. Az akció azt jelenti, hogy az összes ipari üzemekben szünetel a munka, de a hivatalok is leállnak és a városházán és az iskolákban is beszüntetik a tevékenységet. Először sztrájkolnak együtt fizikai munkások és szellemi dolgozók és szegedi szociáldemokrata párt megbonthatatlan egységét fogják a sztrájkjal, tüntetéssel demonstrálni. Hadd lássák rágalmazóink a polgári pártok és a kommunisták, hogy a teljesíthető követelésekért egységesen tudunk harcba szállni.

Minden elvtársnak kötelessége, hogy ott legyen a tüntető népgyűlésen. A gyűlésen pesti kiküldöttek mondanak beszédeket.

— A késő délutáni órákban megjelenő Szeged és Vidéke című lap ugyanazon a napon így tudósít: Tegnap, hétfőn este leszerelt katonák tüntető gyűlést rendeztek, ami után rémitő hírek terjedtek el a városban arról, hogy a kommunisták az éjszakai folyamán megkezdik a maguk kemény utakon járó erélyes akcióját. Szeged lakossága reggelig remegett a rémhírek hatása alatt.

A feltételezett eseményekkel szemben a hatóság is szigorú óvintézkedéseket fogantatosított. A postát és a közüzemeket szociáldemokrata csendőrcsapatok szállták meg és őrizték azzal a paranccsal, hogy minden merénnyel szemben a végsőkig álljanak ellen.

Az éjszaka azonban elmúlt, minden baj nélkül virradt ránk a reggel.

A Munkástanács esti ülésén foglalkozott a leszerelt katonáknak a szociáldemokrata párthoz intézett ultimátumával. Ott hozott határozata erélyes szavakkal utasítja vissza azt a vádat, hogy a szegedi szociáldemokrata párt vezetősége elposványosította a szocializmus eszméjét. Itt határozták el, hogy ma délelőtt tüntető sztrájkot rendeznek, s az erre való felhívás a ma reggeli szegedi lapokban meg is jelent. A délelőtti események:

Az utcák már a kora reggeli órákban a lázas készülődés képét mutatták. A katonák teherautókon járták az utcákat, helyenként a csoportosulások körében megállva agítottak részben a szoc. demek, részben a kommunisták ellen.

Délelőtt 10 órakor minden üzemben leálltak a gépek, a munkások hatalmas tömegei az utcákra áramlottak. Tíz-tizenöt ezer ember özönlötte el a Klauzál- és a Széchenyi teret, a Kárász utcát. Az Európa-szálló erkélyéről (mai DÁV-palota), és a Kárász ház erkélyéről beszéltek a tömeghez a szociáldemokrata szónokok, de közben az összegyűlt tömegek körében elterjedt, hogy tegnap Szabó János szociáldemokrata pártelnök repülőgépen Pestre utazott, hogy a kormánytól fegyveres segítséget kérjen, aminek meg is van az eredménye, hiszen ezekben az órákban útban van Szeged

felé 6—800 tengerész katoná. Ezek segítségével a szociáldemokrata párt végbe viszi a szegedi kommunistákhoz pártolt katonaság leszerelését. Ezt a hírt a szociáldemokrata szónokok meg is erősítették a tömeg előtt.

Wallisch Kálmán, az Európa Szálló erkélyéről beszélt a Klauzál téren összegyűltekhez, a Kárász ház erkélyéről Nemes Lajos kezdett szónoklatba.

— Mi összejöttünk, hogy az október 31-i forradalom vívmányait megőrizzük. Összejöttünk, hogy a pártegység megbontása ellen védekezzünk. A szoc. dem. párt sarkalatos programja a kommunizmus, azt nem engedjük senkinek se kisajátítani. (Itt elkezdtek a leszerelt katonatömegek közbekiáltozni: mi lesz az 5400 koronánkal? Elárultátok a szocializmus ügyét!) A tömegeből a kommunisták kiváltak és eltávoztak a Kossuth Lajos sugárút 5. szám alatt levő székházukhoz, körülbelül 2—3 ezer ember, hogy ott a saját szónokukat meghallgassák.

Itt Ozsvár József, a leszerelt katonák elnöke beszélt.

— Önök azért kommunisták, mert a fejlődés ide vezetete önöket, egy ütőképes, egészséges szervezetbe, amely azt tartja: nekünk nem részletigazságok és nem részlet-jóvételek kellenek, 5400 koronás leszerelési segély, mert ez csak egy töredéke a mi szándékainknak. Nekünk proletárdiktatúra kell, amely megoldja a proletariátus minden gondját-baját!

Ez a szociáldemokrata tüntetés, amely ellenünk szerveződött és ellenünk hívta segítségül a ma este érkező tengerészeket, vérbe akarja fojtani a kommunista mozgalmat. A burzsoázia örül annak, hogy a proletárok két pártra szakadnak, ütik egymást. A szociáldemokraták le akarják fegyverezni bennünket, ezért vigyázatok, legyetek éberek elvtársak! Most fegyelmezetten vonuljatok haza, a tüntetést nem mi szerveztük, fegyvereiteket ne adjátok ki a kezetekből, ha kell a megbeszélt jelre siesetek a kommunisták zászlója alá.

E beszéd közben a befejezett szociáldemokrata gyűlésről hömpölygött a tömeg, a kommunisták székháza felé, ahol a kétezres kommunista tömeg zárta el teljesen a sugárutat. Amint a kommunisták meglátták a tömeget, egy huszárörmester elkiáltotta magát:

— Kommunista katonák, sorakozó!

Erre 10—15 katoná elő is ugrott, elállták az utat, mire az érkező tömeg kezdett bekanyarodni a Tisza Lajos körútra, de közben már elkezdődött a dulakodás. A kommunista katonák el akarták venni a szocialisták vörös lobogóját. Örült kavargás támadt, aminek több, revolverből leadott lövés vetett véget. A tömeg szétfúlt, 3—4 ember sebesülten feküdt a kövezeten.

Estére kelvén megérkezett a tengerész különítmény.

* Március 12.

Szegeden kihirdették a statáriumot! A helyőrség 80 százaléka beszolgáltatta a fegyvert.

Március 13.

Statáriális eljárás még nem fogantatosított Neuberger különítmény parancsnok, de a fölbújással gyanúsítható kommunista vezetőket letartóztatta, tovább folytatja a kommunisták lefegyverzését és a házkutatásokat.

* Francia katonák szállták meg a postát és a vasutat.

Szegeden nyugalom van. A karhatalom nyolc géppuskát, 500 katonapuskát kobzott el Dorozsmán.

* Március 15.

Szegeden megkezdődött a békés proletárdiktatúra. A Munkástanács eltávolítja állásából a kormánybiztos Detre Jánost és a polgármester Somogyi Szilvesztert. Wallisch Kálmánt kormánybiztosnak, dr. Czibula Antalt polgármesternek állítja be az új határozat.

* Március 17.

Szegeden folytatódnak a házkutatások.

A városba vezényelt karhatalmi osztagok, dacára a statáriummal járó halálbüntetés kilátásba helyezésének, megállapították, hogy a polgári lakosság kommunista érzelmű rétege nem szolgáltatta be a fegyvert. Alsóvároson egy házban gyalogsági ágyút találtak, hozzávaló lőszerrel, a szomszéd házakban kocsik rakományokra menő tüzérségi lövedéket, további másik három ágyut. Eddig 40 embert tartóztattak le. Elfogták Andorka Sándort, Széll Juliskát, Novák Katicát. A kommunisták főbb vezetőit erős fedezet mellett Budapestre szállították.

* Március 18.

Újabb francia csapatok érkeztek Szegedre egy ezrednyi erőben. Tisztjeik száma 80 fő. A 84-ik francia gyalogezred állandó székhelye Provance.

- * „Már megint halogatják Párizsban a béketárgyalásokat.”
- * Bolsevikiek győzelme az antant csapatok fölött. Moszkvai szikratáviratok szerint a bosevista kozák csapatok elfoglalták Cherson városát.
- * Kun Béla és 53 társának ügyét ma tárgyalja az ítélőtábla föllebviteli tanácsa. A vádtanács ugyanis a kommunista vezérek fogvatartása mellett döntött, ami ellen a kommunisták föllebbezést jelentettek be.
- * Március 20.
Magyarország sorsáról hosszura nyulnak majd a tárgyalások. Svájc szerint Magyarország, sorsa már megpecsételődött, a győztes országok között földarabolják.
- * A belügyminiszter vizsgálatot indít a leváltott Somogyi polgármester ellen.
- * A budapesti kommunisták ügyét ma tárgyalja a tábla.
- * Tizenötezer munkanélküli tüntető felvonulása Budapesten.
- * Szegeden 4 ezer földigénylő iratkozott föl az összesítő listákra. Ezek közül csak 20-an akarnának 200 holdnál nagyobb földbirtokot maguknak.
- * A piacon 5 korona egy liter tej, 34 korona egy kiló hizott liba, 140 korona egy pár csirke, 24 korona egy liter tejföl.
- * A kormányrendelet értelmében ma is folytatták Szegeden a zsoldos hadsereg toborzását. Minden katona rangfokozatra való tekintet nélkül napi 15 korona zsoldot kap, plussz laktanya, plussz élelem, helyőrségen kívüli szolgálatban plussz napi két koronát.
- * Március 21.
A Károlyi kormány lemondott. Károlyi proklamációt intéz a nemzethez, amelyben bejelenti, hogy a jelenlegi viszonyok között, csak tiszta szocialista kormánynak van létjogosultsága.
A kormányválság kül- és belpolitikai okai súlyosak. Magyarország most jutott legváltásosabb órái elé, s a megváltása csak az egész nemzet egységes akarata, egységes vezetése mellett adhat lehetőséget némi reményre.
- * Március 22.
„Elrendelem, hogy a Munkástanács összes tagjai ma délelőtt 9 órakor jelenjenek meg a munkásotthonban. Neuberger Frigyes városparancsnok.
A nagy Munkástanács ma este 7 órakor a városháza közgyűlési termében rendkívüli ülést tart nagyon fontos ügyben. Ezuton kéri a tanács tagjait a pontos megjelenésre.
* Minden szegedi lap homlokán: A telefonforgalom szünetelése miatt Budapestről nem kapunk tudósítást, így a lapok a szokottnál kisebb terjedelemben jelennek meg. Nem tudjuk mi történt tegnapi napra virradóra Budapesten.
* Ugyanakkor Szeged így él: népszerűszek tisztújító gyűlése délután 2-kor a munkásotthonban. Vasmunkások összbizalmi értekezlete délután 3-kor a munkásotthonban. A földmunkások szervező bizottságának és a fűrészgáriak összbizalmi értekezlete ma 6 órakor a munkásotthonban. Délután 5 órakor az iskolaszék tartja tisztújító gyűlését a városházán.
* A lapok 21-én éjszaka készültek, utasok összefüggéstelen mendemondáiból sejtették csak a szegediek, hogy az ország politikai helyzetében gyökeres változások történtek.
A történelemből ismert Vyx-féle jegyzék követeléseit a Károlyi kormány nem akarta vállalni. Vállalja a szociáldemokratizmus. De a feladatokat a tömegeit vesztett szociáldemokrata párt sem tudta egyedül magára vállalni. Március 20-ról 21-re virradóra a bebörtönzött kommunista vezetőkkel tárgyalásokat kezdtek a két párt egyesülésére és a hatalom átvételére, aminek eredményeképpen kikiáltották a proletárdiktatúrát.
* A 22-én délelőtt Neuberger által összehívott Munkástanács ülésére már Pestről visszaérkezett Udvardi János a KMP szegedi szervezetének titkára, központi utasítással ellátva. A városházán tartott értekezlet nagy ováció közben Szegeden is kikiáltotta a proletárdiktatúrát.
A francia csapatok már az ülés idején körülfogták a városházát, a postát és más középületeket, a város főbb útvonalainak kereszteződésénél barikádos tüzelőállásokat foglaltak. Az Újszegeden levő Kamara-töltésnél a tüzérség ágyúit a városra irányították. Betrix ezredes a szegedi francia csapatok parancsnoka az események hatására magához kérte Neuberger Frigyes városparancsnokot, aki akkor már a proletárdiktatúra bizalmából intézkedett Szegeden, hogy adja át a várost a franciáknak. Neuber-

ger a Tanácsköztársaság Szegedi Végrehajtó Bizottsága megbízásából levélben utasítja vissza Betrix kívánságát:

...Parancsunk van a várost minden körülmények között megtartani, annál is inkább, mert ez a föld a miénk, s azt semmi hódításnak át nem engedjük...

Mi hajlandók vagyunk inkább elvérezni, mint rablancot hordani!

* A francia csapatok mozgójárőröket, páncélautókat, tankokat, géppuskával felszerelt lovas szpáhikat cirkáltattak az utcákon.

* A Szegedi Forradalmi Végrehajtó Bizottság a következő felhívást intézte a szegediekhez:

Munkások! Elvtársak!

Miután a Szegeden lévő francia parancsnokság támadó szándékkal van a proletárdiktatúrával szemben, és miután a fölfegyverzett munkásság utcákon való csoportosulása provokációnak tűnik a franciák szemében, ezért a Végrehajtó Bizottság szigorúan utasít benneteket, hogy tartózkodjatok a kaszárnyákban, szakszervezetekben, éjjel és nappal készen, s várjátok be a további intézkedéseket!

A Szegedi Forradalmi Végrehajtó Bizottság.

A felhívás röpcédulákon is megjelent, de ugyanakkor összekötő tisztek révén a francia parancsnokság és a direktórium között tárgyalások indultak meg.

* A szegedi hat napilapból a Végrehajtó Bizottság határozata értelmében további intézkedésig a polgári napilapok nem jelennek meg. A Szegedi Friss Ujság Szegedi Vörös Ujság címen, a Friss hírek, Proletár címen jelenik meg.

* A proletárdiktatúra kikiáltásának örömmámorában fegyveres katonák és civil kommunisták megrohmozták a francia őrizet alatt álló Csillag börtönt, hogy onnét az orosz misszió tagjait s más letartóztatott baloldaliakat kiszabadítsanak. A fegyveres összetűzés halálos áldozatot követelt, Fogas Imréné golyó által találva a helyszínen meghalt.

* A szegedi laktanyákban megkezdődött a vörös hadsereg szervezése.

A Forradalmi Végrehajtó Bizottság 23-ra virradóra a város legfőbb ügyeinek intézését háromtagú direktóriumra bízta. Dr. Czibula Antalra, Wallisch Kálmánra, Udvardi Jánosra.

Ugyanakkor létrehozta a forradalmi intéző bizottságokat, szám szerint kilencet. 1. Direktórium és elnökség. 2. Forradalmi rögtönítelő bizottság. 3. Rendőrségi népbizottság. 4. Kulturális és nevelésügyi bizottság. 5. Sajtóbizottság. 6. Közélelmezési bizottság. 7. Közegészségügyi és szociális bizottság. 8. Katonai parancsnokság. 9. Propaganda bizottság.

Első rendelete: Statárium. a) A fegyveres ellenállásra, b) A rablókra, fosztogatókra.

* Huszonegyedikén már az új hatalomnak hajt fejet a régi hivatalnokság.

„A városi tisztviselők ma délelőtt összegyűltek a tanácsteremben, hogy tisztelegjenek a direktórium előtt. Dr. Bokor Pál a tisztviselők nevében üdvözölte a direktóriumot.

— A tisztviselők minden erejüket és munkásságukat a proletárdiktatúrának ajánlják föl és szent kötelességüknek tartják az új rendet minden intézkedésében testől-lelkestől támogatni.”

* Betrix naponta tárgyal a direktóriummal, olyan gesztusokat tesz, mint aki szimpatizál a proletáriátussal. Élelmiszerral, tüzelővel való ellátást ígér, de közben egyre tömöríti össze csapatait Szegeden a diktatúra letörésére.

Megszervezték a saját politikai rendőrségüket és március 25-én Neubergert, akitől azt hiszi, hogy kommunista, letartóztatja vezérkarával együtt, s kitoloncoltatja a városból.

Miután Betrix március 26-án katonailag elég erősnek érezte magát a nyílt beavatkozásra, nyolc pontból álló követelést nyújtott át a direktóriumnak, amelyben a forradalmi munkásság és katonaság lefegyverzését, a demarkációs vonalon túl lévő Tanács Magyarországgal való minden kapcsolat megszakítását követeli, s nyomatékul közölte, hogy tüzérsegük hatókörzetébe fogatta a várost, ha a direktórium nem adja át a város fölötti imperiumot a francia hatóságnak, lövetni fogja Szegedet.

A francia ultimátum:

1. 2500 puská, 15 gépfegyver beszolgáltatandó. 2. 1300 főnyi magyar helyőrség tartózkodhat a városban, akik külön jelzéssel lesznek ellátva. 3. Magyar csapatok se ki, se be, nem mozoghatnak a helyőrségből. 4. A fegyveres összejöveteleket szétverik. 5. Fegyvertelen összejövetelekre előzetes írásos kérelem nyújtandó be a francia parancsnoksághoz. 6. A fegyveresen közlekedő magyar katonákat felszólítás nélkül lelő-

vik. Aki francia katonát molesztál, lelövik. 7. A röpirat-terjesztőket lecsukják. 8. Francia csapatok mozdulatait, ellenőrizni tilos.

Betrix ultimátumát 26-án este tárgyalta a Munkástanács és úgy döntött, hogy a direktórium elhagyja Szegedet, Felsőtanyára teszi át működésének helyét, hogy a túlélő francia megszállók terrorakciójától megkímélje a várost és lakosságát.

* Ugyanakkor jelenik meg a lapokban: Elrendelték a házak és üzemek kommunizálását. Munka nélkül senki sem élhet meg Magyarországon.

* Huszonhetedikére virradóra ezernél több vöröskatona a mozdítható hadiszereket bevagonírozta, valamint lovas kocsikra rakta, és elvonult Felsőközpontra.

Betrix városparancsnok emberei révén minderről értesülvén, 27-én délelőtt magához kérte a régi Munkástanács két exponensét, Dettre Jánost és Somogyi Szilvesztert, ismét megbízta őket a város ügyeinek vezetésével, lelkükre kötve, hogy a proletárdiktatúra látszatát legalábbis az első időkben föltétlenül meg kell őrizniök, elkerülendő az esetleges fegyveres összeütközést a proletárdiktatúrához hű, azért fegyveres harcra is kész szegedi tömegekkel.

Március 28-án a napilapok a Mindenkihez! című fölhívásban így szólnak a szegediekhez: „A Munkástanács csütörtök esti ülésén (27-én) foglalkozott a megváltozott helyzettel. A szegedi összlakosságot képviselő testület méltóságteljes magatartással egyhangúlag kimondotta, hogy a viszonyoknak ez a változása nem jelenti a régi rend visszatérését. A proletárdiktatúra az egész országban és Szegeden is továbbra megmarad, törvényei érvényben vannak.”

A lapok tudósításai szerint úgy Dettre János, mint Somogyi Szilveszter csak azáltal a kifejezett elhatározásukkal fogadták el a francia parancsnokság kezéből megbízatásukat, ha ők a tanácskormány határozatait és rendeleteit mindenben végrehajthatják.

* „A proletariátus eredeti forradalmi szervét, a direktóriumot működésének néhány napja alatt soha nem kereste fel Betrix, hanem magához kérte őket a francia parancsnokság épületébe és ott tárgyalta velük. Az ő kegyelméből létrehozott, Szegeden maradt áldirektóriumot már 29-én meglátogatta a városházán.

Szegedi Napló: — Francia vizit. Impozáns külső formák között pénteken délbe adta vissza a francia parancsnokság a látogatást Dettre János népbiztosnak. Betrix ezredes nagy kísérettel jelent meg a városházán, három fogat hozta őket, szpahik lovagoltak a kocsik körül és az ezred jelvényét, a vörös lobogót vitték a menet élén.

A vendégeskedő Betrix kijelentette, hogy nem kíván a város belső ügyeibe beavatkozni és a foganatosított szigorú katonai rendszabályok csak a társadalmi osztályok közötti gyűlölség elsimítását célozzák.

* u. akkor Móra:

Az úr, mint olyan. Kezdetben vala az úr és teremté a hallja kend-et a hallod-e hēt és a hallja magá-t. Az is lehet azonban, hogy fordítva történt s nem az úr adott nevet a szolgáknak, hanem a szolgák megalázkodása teremtette meg az úr fogalmát. A gyengébb öklűek úrnak nevezték, hogy hátha akkor nem üt és nem vág akkorát. Ugyanezen az alapon aztán az urak megtették egymást tekintetes, nagyságos, méltóságos, kegyelmes, felséges és szentséges uraknak. Aki csak közönséges tisztelt úr volt, az nem számított semmit se, legalább erre mifelénk nemzetes magyarok közt. Sőt itt sértés számba ment, ha valakit csak egyszerűen úrnak neveztek. Tessék rá visszaemlékezni, hogy ha két mánás összevesszett a nemzeti kaszinóban, vagy a parlamentben és már mindennek lehorodta egymást, — amikor mindemből kifogyott, a legsúlyosabb sértésül azt vágta egymás fejéhez: „hallja az úr”! Ha Tisza István azt mondta Andrassy Gyuláról, hogy hazaáruló, akkor még nem nagyon haragudott és Andrassy Gyula is csak vállat vont. Ha egyik gróf leszamarazta a másikat, az se sokat jelentett. Hanem ha Pista gróf úgy emlegette Duci grófot, hogy „előttem szóló Andrassy Gyula úr”, akkor már mindenki tudta, hogy nagy baj van és Andrassynak minden lelki erejét össze kellett szedni, hogy vissza ne vágjon a leggorombább sértéssel: „úr az öregapja az úrnak!” Ezekután nem lehet rajta csodálkozni, hogy ebben az országban, ahol az urak közt is ekkora becsülete volt az úr megszólításnak, a proletárdiktatúra rendelet nélkül is hamar véget vetett az uralásnak. A címeiket és a rangokat rendelet törli el s ezzel odaértünk, ahol a franciák már régen tartanak, ahol mindenki egyformán „uram”. Mi azonban el is hagyjuk a franciákat és az oroszokig megyünk. A szovjet-köztársaság tagjai nem ismernek egymás közt urakat, csak t o v a r i s -okat. Lenin éppolyan tovaris, mint az a soffór, aki az autóját vezeti. A tovaris a mi elvtárs-unknak felel meg. Ez eddig szocialista megszólítás volt, amit a nem szocialista legfőljebb macskakörmök közt, gúnyos mosollyal ejtett ki. Most ez az egyetlen megszólítás, amelynek becsülete van, mint a francia forradalom idején a

citoyen-nak volt, vagy a római világ összeomlásakor a „christianus”-nak. Jel és vallomástétel, amelyről felismerik egymást, akik az emberiség felszabadításának világszékétájába tartoznak.

* „Eltávolították a laktanyákból a proletárdiktatura árulóit! Hosszabb vizsgálat után a katonák gyűlése hat tisztet távolított el sorából. A szegedi helyőrség forradalmi tisztikara azon vád ellen, hogy ellenforradalmi tisztek ellenforradalmi akciók megindítása érdekében összesugnak, tegnap, 28-án, a tisztí pavilon udvarán tartott gyűlésen a leghatározottabban, ökölbe szorított kézzel kikelt és visszaütött minden olyan rágalmat, amely szerint a forradalmi tisztikart ellenforradalomra akarnák fölhasználni. Az árulókat kivetették magukból.”

* A villamosok sokhavi szünet után április 1-én indultak el újra.

* Negyed kiló cukrot osztanak ki fejenként a szegedieknek husvételre.

* Éhbérért dolgoznak Szegeden a napidijasok. Havi 470 koronából nem tudnak megélni, írja a Szeged és Vidéke.

* Április 5. Minden szegedi lap közli:

PARANCS

Átvesszük a Forradalmi Vörös Hadsereg szervezését és vezetését. Föladatainknak minden poklon, akadályon keresztül meg akarunk és meg fogunk felelni.

Rendet, fegyelmet, engedelmességet követelünk a Vörös Hadsereg minden katonájától. Akarjuk, hogy a Vörös Hadsereg, a proletárok osztályhadserége hatalmas, roppant porölye legyen a proletár uralomnak. Aki a Vörös Hadsereg egysége, rendje, fegyelme ellen emeli kezét, az árulója a Tanácsköztársaságnak, bitang árulója a nemzetközi proletárforradalom ügyének.

Meghódítottuk a hatalmat. A munkás-, paraszt-, és földműves szegényeké a föld, a bányá, a ház. A vörös katonák kötelessége megvédeni a proletárság uralmát. A mi parancsunk nem imperialista rablás mézszárszékére küld benneteket. Nem a tőkésök kizsákmányoló rendjét védik. A mi parancsunk csak a proletárság forradalmi célját szolgálja, minden parancsunk a nemzetközi proletáriátus parancsa.

A felelősség a mienk. A munkások és a földműves szegények tanácsai országos kongresszusa előtt mi számolunk minden cselekedetünkért, parancsunkért. A rendbontókra, árulókra — akik a burzsoázia és a leselkedő imperializmus ügyét szolgálják — kiméltlenül súlytunk le.

Megparancsoljuk tehát, hogy a Vörös Hadsereg minden katonája fegyelemben, rendben kövesse minden intézkedésünket, rendeletünket.

KUN BÉLA s. k. BÖHM VILMOS s. k. SZÁNTÓ BÉLA s. k.
FIDLER DEZSŐ s. k. HAUBRICH ANTAL s. k.

* Új direktórium a színház élén.

Április 8.

A szegedi szintársulat tagjai ma délben ülésre jöttek össze, ahol megjelent Detre János kormánybiztos, kijelentette, hogy a színház további zavartalan működése érdekében a vezetést egy új háromtagú direktoriumra bizza. Juhász Gyulára, Ocskay Kornélra, Baróti Józsefere, Almássy, a volt igazgató a jövőben csak mint színész működhet a színházban. Detre kijelentette: bár nem akar fenyegetődzéssel terrorizálni, de figyelmezteti a társulat tagjait, ha nem nyugszanak bele az ő rendeletébe, felszólítja a társulatot, s bezárja a színházat.

* Hárommillió új szükségpénzt bocsájt ki a város

A város tudvalevőleg még a múlt év novemberében elhatározta, hogy előre nem látott eshetőségekre szükségpénzt nyomat. Ennek — az egyszer — bölcs előrelátásnak volt köszönhető, hogy a váratlanul Budapesttől elzárt Szegeden a pénz hiánya miatt nem benuult és nem állt meg a forgalom. mert a város előre elkészítettett szükségpénzből, két millió korona értékű huszkoronás bankjegyet kibocsájtott.

A Szeged és Vidéke munkatársa megkérdezte Scultéti Sándor főszámvevőt, hogy a már forgalomba hozott két millió földözi-e hosszabb időre a szükségleteket. Azt a választ kaptuk, hogy *nem és a város e hét végén újabb hárommillió korona értékű szükségpénzt bocsájt ki.* A pénzért, illetőleg az ötmillió koronáért Szeged város egész vagyonával felel.

Itt említjük meg a főszámvevőnek azt a nyilatkozatát is, hogy Szegeden a pénz hiányát egyedül az a körülmény idézte elő, *hogy a pénzüntézetek összes pénzkészle-*

tüket lebélyegzés végett Budapestre küldték. A Csongrádi Takarékpénztár, egyedül hatvan millió korona értékű bankjegyet küldött föl a fővárosba.

Amint a vasuti forgalom megindul és a bankok visszahozzák a lebélyezett bankjegyeket, a város természetesen azonnal bevonja a kibocsátott szükségpénzt.

* Április 10.

Ágyneműt a franciáknak. A Szegedet megszálló francia csapatok ellátása nagy gondot okoz a város vezetőségének. A több tízezer francia katona elszállásolása megtörtént, de nincs elegendő ágynemű, amiért is a hatóság felszólítja a város lakosságát, hogy adja be minden fölösleges, föltétlenül nélkülözhető ágyneműjét, mert különben rekvirálás útján lesz kénytelen a város vezetősége megszerezni a szükséges mennyiségű ágyneműt.

* Április 15.

A franciák átvették a város fölött az impériumot.

Betrix ezredes városkormányzó Detre kormánybiztos úrnak!

Tisztelettel értesitem, hogy a francia hatóságok akként határoztak, hogy a szövetséges csapatok által megszállott területet és a Budapesttől függő országrészek között április 14-én reggel 7 órától minden közlekedés, vasut és telefon, posta megszűnik. Mindenki, aki a franciák és szövetségeseinek területére lép, mint kém lesz tartóztatva. Az őrszemek és előőrsök rálőnek mindenkire, aki a demarkációs vonalat átlépni megkísérli.

A francia hatóság bevezette Szegeden a katonai sajtócenzúrát.

* Ezekben a napokban Betrix ezredes magához hivatott 12 szegedi polgárt, a szegedi ügyvédi kamara, a bankok és nagyobb ipari vállalatok vezetőit, akik előtt kijelentette, hogy az októberi népköztársaság rendjét tartja irányadónak, ennek megfelelően nem hajtja végre és nem engedi végrehajtani másoknak sem a tanácskormány utasításait, nem államosítják a gyárakat, bankokat, üzemeket, az ékszeres kötelező bejelentését semmisnek tekintik.

* Az április 16-án megválasztott szegedi Munkástanács 23-án már megállapítja: „Bizonytalan időkre elhalasztjuk működésünket, mert jogainkkal nem élhetünk, miután a hatalom tényleges birtokosa egyedül a várost megszállva tartó francia csapatok parancsnoka.”

* A Szegedi Vörös Ujság április 27-én jelent meg utoljára, 29-én már ismét Szegedi Friss Ujság címen jelentkezik a franciák jóvoltából, és a Proletár is hamarosan visszavédlik Friss Hírekké.

* Nemcsak az újságok címei, hanem a körülmények is visszaváltoztak. A franciák által előkészített lehetőségeket az ellenforradalom már magáénak ismeri el. A TEVÉL (Területvédő Liga), a Kelemen Béla-féle ABC (Anti Bolsevista Comité) óvatosan ugyan, de már javában dolgozik. Gömbös és a hozzá hasonló, talajukat vesztettek egyre gyülekeznek Szegeden a franciák védelme alatt.

ESZES BALÁZS

